

УДК 339.923

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V41(2023)-23

Шкурат М. Є., кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна

ORCID: 0000-0003-3263-2507

e-mail: m.shkurat@donnu.edu.ua

Кузьменко Є. Г., здобувач вищої освіти, Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна

ORCID: 0009-0009-4403-4089

e-mail: kuzmenko-i@donnu.edu.ua

Зовнішньоекономічна політика України в умовах прискорення глобалізаційних процесів

Анотація. У даній статті розглядаються основні аспекти глобалізації, включаючи її позитивні та негативні аспекти, а також ризики для національних економік. Україна залучена у процес глобалізації, що позитивно впливає на різні аспекти її економічного розвитку і допомагає країні займати своє місце в міжнародних економічних відносинах. Метою статті є висвітлення природи глобалізації та її впливу на економіку, зокрема в Україні. Прискорення глобалізаційних процесів в Україні, навіть в умовах війни, є дуже активним, але це має як позитивні, так і негативні наслідки. Україна вступила в процес глобалізації з обмеженою економічною підготовкою, тому головним завданням є наближення її економіки до рівня розвинених країн шляхом коректного формування зовнішньоекономічної політики та змін у внутрішній структурі державної політики.

Ключові слова: глобалізаційні процеси; інтеграція; економічний розвиток; глобалізація; міжнародна економіка; світове господарство; держава.

Shkurat Mariia, PhD in Economics, Associate Professor, Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, Ukraine

Kuzmenko Yehor, applicant for higher education, Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, Ukraine

Ukraine's Foreign Economic Policy in the Context of Accelerating Globalization Processes

Abstract. Introduction. This article examines the fundamental aspects of globalization, including its positive and negative aspects, as well as risks for national economies. Ukraine is actively involved in the globalization process, which has a positive impact on various aspects of its economic development and helps the country take its place in international economic relations. The purpose of the article is to highlight the nature of globalization and its impact on the economy, particularly in Ukraine. The acceleration of globalization processes in Ukraine, even in times of war, is highly active, but it has both positive and negative consequences. Ukraine entered the process of globalization with limited economic preparation, so the main task is to bring its economy closer to the level of developed countries through the correct formation of foreign economic policy and changes in the internal structure of state policy.

There are various interpretations among scholars regarding when the process of globalization began. Scholars often attribute the beginning of the "global era" to different years, most commonly the 1950s, 1970s, or 1990s of the last century. However, all agree that the modern era is characterized by changes that accelerate global integration.

Globalization emerged as a process that significantly differs from internationalization. In contrast to internationalization, globalization not only encompasses all aspects of life but also implies a transition from a system of open national economies to an integrated global economy. The process of integrating the global economy involves expanding economic activity beyond individual countries and is associated with increased economic openness and interdependence in all spheres of society. This can have a significant impact on the economy, politics, culture, and society, promoting greater international integration and cooperation but also giving rise to challenges and problems such as inequality and conflicts.

The most discussed topic today is the war in Ukraine. Therefore, all efforts of the country's leadership and each citizen are directed towards reclaiming temporarily occupied territories, preserving as many lives as possible, and defeating the aggressor. To achieve this, the country needs to establish its external economic and political relations because, in modern realities, any war is a global process that poses a danger to all of humanity.

One of the most crucial stages of Ukraine's integration into the global arena is its accession to the European Union. The integration of Ukraine into the European Union is an extremely complex dilemma for both Ukraine and Europe, especially in a state of war. Ukraine, as a subject of international relations, is capable of building its foreign economic relations on mutually beneficial terms. However, factors such as the war-damaged industrial, civil, energy, and logistical infrastructure, a decrease in the population due to the war, and other consequences of the conflict significantly complicate Ukraine's integration into the global economy.

¹Стаття надійшла до редакції: 21.10.2023

Received: 21 October 2023

Factors like intense competition in the international market and the need for flexible strategies and tactics on the part of goods producers require the establishment of specialized structures in Ukraine to coordinate and ensure the functioning of the entire infrastructure related to international economic relations.

Purpose. *The purpose of this research is to illuminate the essence of accelerated globalization, analyze the impact of this process on the economy of Ukraine, and describe the necessary Ukrainian foreign economic policy in the conditions of accelerated globalization.*

Results. *This article examines the main aspects of globalization, including its positive and negative aspects, as well as the risks to national economies. Ukraine is involved in the process of globalization, which positively affects various aspects of its economic development and helps the country take its place in international economic relations. The purpose of the article is to highlight the nature of globalization and its impact on the economy, in particular in Ukraine. The acceleration of globalization processes in Ukraine, even in the conditions of war, is very active, but it has both positive and negative consequences. Ukraine entered the process of globalization with limited economic preparation, therefore the main task is to bring its economy closer to the level of developed countries through the correct formation of foreign economic policy and changes in the internal structure of state policy.*

Conclusions. *Ukraine is actively advancing on the international stage, both in political and economic dimensions. The country has increased its influence and role in global globalization processes, enabling it to pursue an active policy aimed at strengthening its interests and promoting its development.*

Geopolitical changes, strategic alliances, European integration, access to foreign markets, and other aspects underscore the importance of Ukraine in global politics and economics. Building new logistics chains and diversifying energy resource supplies are also significant, contributing to the country's development and reducing its dependence on a single supplier.

However, Ukraine also faces challenges and difficulties, including political, economic, and social issues. The country's tasks include ensuring security, social stability, infrastructure development, and effective economic reforms that will help maintain and enhance its positions in the global context.

Ukraine has the potential for further growth and improvement of its standing on the world stage, but this requires the implementation of systemic reforms and the development of strategic sectors that contribute to sustainable economic and political development in the country.

Keywords: *Globalization Processes; Integration; Economic Development; Globalization; International Economics; World Economy; State.*

JEL Classification: *F01; F20; F42.*

Постановка проблеми. Існують різні трактування вчених, на рахунок того, коли почався процес глобалізації. Вчені відносять початок “глобальної епохи” до різних років, найчастіше до 1950-х, 1970-х чи 1990-х рр. минулого століття. Однак усі стверджують, що на сучасному етапі світ живе в епоху змін, які приводять до прискорення глобальної інтеграції.

Глобалізація з'явилася як процес, який має суттєві відмінності від інтернаціоналізації. Глобалізація в порівнянні з інтернаціоналізацією не лише охоплює всі аспекти життя, а й передбачає перехід від системи відкритого національного господарства до інтегрованого світового господарства. Процес інтеграції світового господарства означає розширення економічної діяльності за межами окремих країн і пов'язана зі зростанням економічної відкритості та взаємозалежності у всіх сферах суспільства, що може мати значний вплив на економіку, політику, культуру та суспільство, сприяючи більшій міжнародній інтеграції та співпраці, але також породжуючи виклики й проблеми, такі як нерівність і конфлікти.

Найбільш обговорювана тема на сьогодні це війна в Україні, тому всі зусилля керівництва країни та кожного громадянина країни докладаються, для того, щоб повернути тимчасово окуповані території, зберегти життя якомога більше людей та знищити агресора. Для цього країні потрібно налагоджувати зовнішньоекономічні та політичні зв'язки, адже в сучасних реаліях будь-яка війна це також глобальний процес, який несе небезпеку для усього людства.

Для України одним із найважливіших етапів її інтеграції у світовий простір є вступ до Європейського Союзу. Інтеграція України до Європейського Союзу є надзвичайно складною дилемою як для неї, так і для Європи, особливо у стані війни. Україна, як суб'єкт міжнародних відносин, здатна будувати свої зовнішньоекономічні зв'язки на взаємовигідних умовах. Однак такі фактори як, зруйнована у війні виробнича, цивільна, енергетична та логістична інфраструктури, зменшення кількості населення через війну та інші наслідки війни суттєво ускладнюють процес інтеграції України у світову економіку. Фактори, такі як жорстка конкуренція на міжнародному ринку і потреба у гнучких стратегіях і тактиках з боку виробників товарів, вимагають створення в Україні спеціалізованих структур, які б координували та забезпечували функціонування всієї інфраструктури, що стосується міжнародних економічних зв'язків.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Останнім часом спостерігається зростання інтересу до наукових досліджень, які досліджують теоретичні й прикладні аспекти глобалізації, а також вплив цього процесу на економічне та політичне становище України. В цьому напрямі значний внесок у дослідження зробили такі вчені, як: З. Атаманчук, К. Безгін, А. Брусенцева, М. Варламова, А. Гірман, Б. Гвоздов, С. Козловський, В. Лимар, Ю. Макогон, Т. Орехова, О. А. Павленко, Плахотнік, М. Савченко, А. Таранич, І. Чичкало-Кондрацька, М. Шкурат, та інші. Однак дослідженню наслідків та перспектив для

України від глобалізації світового господарства, приділено мало уваги.

Формулювання цілей дослідження. Метою даного дослідження є висвітлення сутності пришвидшеної глобалізації, аналіз впливу цього процесу на економіку України, опис української зовнішньоекономічної політики необхідної в її умовах.

Основні результати дослідження. Саме взаємодія ринків і соціально-економічних систем призводить до таких явищ, як регіоналізація і глобалізація. Постійні та швидкі потоки фінансів, товарів, інформації й робочої сили між країнами зміцнюють зв'язки всіх учасників глобального процесу зі світовою економікою, і в центрі глобалізації світової економіки стоять транснаціональні корпорації та великі міжнародні фінансово-кредитні установи [1].

Багато дослідників вважають, що глобалізація виникла внаслідок інтеграції та інтернаціоналізації світової економіки протягом останніх століть. Цей процес почався у XVII столітті з появою перших компаній, які виробляли товари та обмінювалися ними на глобальному рівні. Наприклад, голландська Вест-Індська компанія між 1621 і 1791 роками мала монополію на торгівлю та колонізацію в США та Західній Африці, контролюючи частину Бразилії та східне узбережжя Північної Америки. У період з 1660 по 1858 роки, Британська Ост-Індська компанія здійснювала торгівлю з Індією та країнами Південної та Південно-Східної Азії, і її залежні колонії мали власні армії та адміністративні структури. Термін "глобалізація" вперше був використаний в 1983 році Т. Левіттом, який визначив глобалізацію як процес інтеграції ринків певних товарів, вироблених транснаціональними компаніями [8].

Саме науково-технічний прогрес став поштовхом для розвитку взаємозв'язків і взаємозалежності національних економік. Країнам стало не вигідно мати своє виробництво певних товарів, тому кожна країна почала спеціалізуватися на тих галузях, які мають найкраще забезпечення. Розвиток міжнародної логістики пришвидшив процес обміну між країнами товарами та послугами.

Поява інтернету стала імпульсом до посилення комунікацій між різними країнами та до розвитку міжнародного обігу послугами. Аутсорсинг та фріланс стали невід'ємною частиною міжнародного поділу праці. Після чого спостерігається розмиття кордонів між країнами й активний процес глобалізації.

Глобалізація в широкому змісті вказує на процес інтеграції країни у світове співтовариство. Більш точне визначення глобалізації полягає в тому, що це міжнародний обіг товарів, послуг, капіталу, інформації, ідей і людей. Виражається у зростанні активності на світовому рівні та приймає різні форми. Наприклад, економічна глобалізація включає в себе кілька аспектів, таких як глобалізація виробництва, міжнародна торгівля, фінансова інтеграція та

перетворення механізмів міжнародного регулювання світової економіки.

Сутність глобалізації полягає в зростанні взаємодії між країнами, де ринки стають все більш взаємопов'язаними, і спостерігається значне збільшення обсягів світової торгівлі, грошових переказів, руху капіталу, обміну технологіями, інформацією та іншими аспектами. Глобалізація може бути розглянута як наступний етап інтернаціоналізації, коли метою є гармонійне об'єднання інтересів розвинених країн і тих, що розвиваються, багатих і бідних, для досягнення стійкого розвитку всієї глобальної системи та відновлення рівноваги між суспільством і природним середовищем.

Глобалізація також включає в себе екологічні, етнічні, політичні, міжнародні та інші аспекти, і її зміст складають різноманітні процеси, що мають різне походження, впливають на різні сфери та мають різні наслідки. Це робить глобалізацію складною і суперечливою системою відносин, тому для сталого розвитку усього людства потрібно правильно організувати усі глобалізаційні процеси [4].

Існує декілька різних індикаторів, які характеризують рівень залученості національних економік країн у міжнародний обмін: індекс глобалізації CSGR; індекс глобалізації Foreign Policy Magazine та індекс глобалізації Global Index KOF). Розглядаючи позицію України в загальному рейтингу рівня глобалізації, використовуємо систему KOF для кількісного вимірювання ступеня розвитку глобалізаційних процесів. Ця система оцінює економічні, соціальні і політичні аспекти глобалізації, враховуючи такі показники, як обсяг міжнародних інвестицій, торгівлі обмеження та податки на міжнародну торгівлю, рівень міжнародної активності, поштові відправлення, культурна інтеграція, транскордонні грошові перекази, інфраструктура інформаційно-комунікаційних технологій, кількість посольств, членство в міжнародних організаціях, ратифікація міжнародних договорів і багато інших.

Цей індекс враховує три аспекти глобалізації: економічний, соціальний і політичний. Кожен з цих аспектів має свої фактичні та юридичні показники, які визначаються за даними світової офіційної статистики з 1970 року. Результати вимірюються на 100-бальній шкалі та публікуються із запізненням на два роки.

Розглянемо позиції п'ятірки країн з найвищим загальним індексом глобалізації та місце України у цьому рейтингу у 2020 році. Також розглянемо показники де-факто та де-юре у цих країн (показники де-факто вимірюють фактичні потоки між країнами, а де-юре – їх інституціональні можливості), а також показники економічної, соціальної та політичної глобалізації (табл. 1).

Найбільш інтегровані економіки у світове господарство мають Швейцарія, Нідерланди, Бельгія, Швеція, Великобританія. Україна ж займає 45 позицію у цьому рейтингу. Фактичні та інституціональні

показники цих країн відрізняються. Так, фактично інституціональні можливості, то Швеція та Україна займає вищу сходинку в рейтингу, а Швеція та Великобританія посідають вищі позиції, а Швейцарія, Нідерланди, Бельгія та Україна, навпаки нижчі.

Таблиця 1 Позиції країн у рейтингу рівня глобалізації KOF Globalisation Index 2022

Країна	Загальний індекс глобалізації		Індекс глобалізації де-факто		Індекс глобалізації де-юре		Економічна глобалізація		Соціальна глобалізація		Політична глобалізація	
	Місце	Індекс	Місце	Індекс	Місце	Індекс	Місце	Індекс	Місце	Індекс	Місце	Індекс
Швейцарія	1	90,61	1	90,38	6	90,85	6	86,46	4	90,05	9	95,33
Нідерланди	2	90,48	2	89,50	5	91,47	2	89,57	15	87,32	10	94,56
Бельгія	3	90,09	3	89,48	7	90,70	3	88,87	22	85,38	7	96,02
Швеція	4	89,2	8	85,85	2	92,54	12	83,62	12	87,74	6	96,22
Великобританія	5	88,58	9	85,21	3	91,96	23	80,07	8	88,67	4	97,01
...
Україна	45	72,98	39	72,86	59	73,10	74	62,17	90	68,61	31	88,17

Джерело: Побудовано авторами на основі джерела [6]

Якщо порівнювати економічну, соціальну та політичну глобалізацію кожної з цих країн, то у Швейцарії показник соціальної глобалізації найвищий серед інших показників. У Нідерландах та Бельгії найбільш розвинена економічна глобалізація, а у Швеції, Великобританії та України найбільш

розвинена політична глобалізація серед інших показників.

Розглянемо динаміку змін загального індексу глобалізації, індексу глобалізації де-факто та де-юре, економічної, соціальної та політичної глобалізації України за період з 1991 року по 2020 рік (рис. 1).

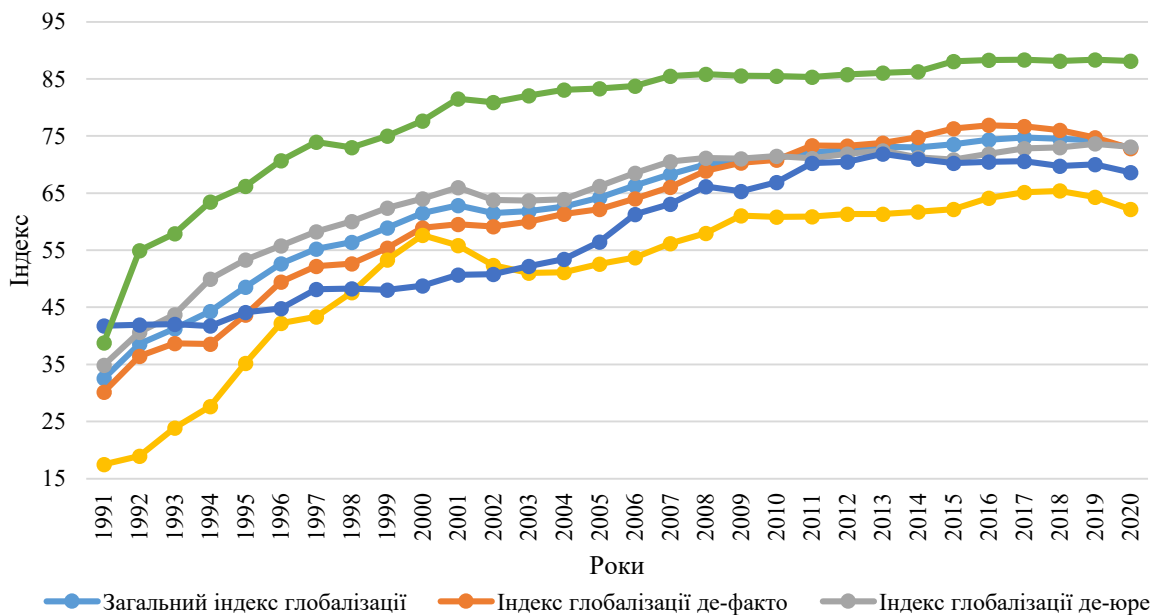

Рисунок 1 – Динаміка індексу глобалізації України KOF Globalisation Index (1991-2022 рр.)

Джерело: Побудовано автором на основі джерела [5]

З даної діаграми (рис. 1) спостерігається тенденція до зростання усіх індексів глобалізації в Україні. Так, загальний індекс глобалізації України за роки незалежності збільшився з 32,56 до 72,98. Таке зростання вказує на більшу відкритість та взаємодію України зі світом після отримання незалежності. Це може бути результатом політичних, економічних та соціокультурних змін, спрямованих на інтеграцію та співпрацю з міжнародними партнерами.

До 2010 року в Україні індекс глобалізації де-юре переважав над індексом глобалізації де-факто, що може свідчити про те, що Україна мала відповідну юридичну та інституційну базу для здійснення міжнародних економічних операцій та глобальної інтеграції, але фактичний рівень цих процесів був обмежений. Це може бути пов'язано з недостатньою активністю компаній і громадян в міжнародній торгівлі та інвестиціях через різні обмеження, складність процедур, або інші фактори, що перешкоджали фактичному розвитку глобалізаційних процесів. Після 2010 року фактичний рівень потоків між Україною та іншими країнами перевищив індекс інституціональних можливостей цих потоків, може вказувати на зростання активності українських компаній та громадян у міжнародному обсязі та глобальних процесах. Це може бути наслідком спрощення процедур, покращення доступу до іноземних ринків, як, наприклад, вступ України до Світової організації торгівлі, що почало стимулювати зростання міжнародних торгових операцій та інвестицій з боку України.

Характеризуючи графіки економічної, соціальної, та політичної глобалізації, можна спостерігати найбільше зростання індексу у політичній глобалізації, її показник взагалі найвищий серед інших індексів. Це вказує на постійне збільшення політичного впливу та активності України на міжнародній арені. Економічна глобалізація також значно зросла, тому можна стверджувати те, що в Україні відбулись важливі зміни в економічних відносинах зі світом. Соціальна глобалізація має менші темпи приросту, однак це також може свідчити про збільшення культурної інтеграції, транснаціональних зв'язків громадян, поліпшення доступу до міжнародної інформації та технологій, а також активну участь населення в міжнародних спільнотах.

З кожним роком Україна посідає важливіші ролі у міжнародному політичному та економічному просторі. У 1991 році країна посідала 144 місце у світовому рейтингу глобалізації, а за 29 років незалежності піднялась на 45 місце. Україна на сучасному етапі стає важливим учасником глобальних змін та має значний вплив на світові процеси. Деякі з основних аспектів цього впливу включають:

Зміни у геополітиці. Про це, наприклад, свідчить участь Президента України на Генеральній Асамблеї ООН 19 вересня 2023 року (з питань оборонної та

фінансової підтримки України, посилення санкцій проти Росії);

Стратегічні об'єднання. Україна виступає за зміцнення об'єднання демократичних країн і відстоює свої інтереси на міжнародній арені. Наприклад, Україна закликає світ до розширення НАТО (зокрема коштом Швеції та Фінляндії, які подали відповідні заяви), створення нових стратегічних альянсів і договорів про співробітництво (наприклад, між Туреччиною та Казахстаном) та інше;

Євроінтеграція. Україна активно просувається в напрямку вступу до Європейського Союзу та отримує підтримку від великих країн світу;

Вихід на іноземні ринки. Україна отримує можливість розширити експорт своєї продукції на ринки Великої Британії, ЄС, Канади, і США;

Побудова нових логістичних ланцюгів. Україна активно розширює можливості постачання сільськогосподарської продукції на іноземні ринки через нові логістичні маршрути. За даними Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO), обмеження постачання зерна та іншої продукції АПК з України через військові дії вже викликало глобальну продовольчу кризу, зокрема в країнах Африки та Азії;

Диверсифікація постачання енергоресурсів. Україна збільшує різноманітність джерел постачання нафти й газу, що сприяє зниженню залежності від одного постачальника;

Міжнародна фінансова підтримка. Україна отримує значну фінансову підтримку від міжнародних організацій та країн світу для відновлення економіки та подолання наслідків війни;

Вплив на міжнародні правила та структури. Україна сприяє виявленню недоліків у міжнародному праві та діяльності міжнародних організацій та вказує на необхідність змін у глобальній структурі та безпеці [2].

Вплив глобалізації на економіку України є складним і має як позитивні, так і негативні сторони.

Позитивні аспекти включають можливість активної участі в регулюванні міжнародних економічних відносин, зниження витрат на зовнішньоекономічну діяльність та підвищення конкурентоспроможності українських виробників. Глобалізація також допомагає Україні взаємодіяти з Європейським Союзом та захищати інтереси держави та її підприємств на міжнародному рівні.

Однак глобалізація має і негативні наслідки. Зростання багатства та інтеграція деяких країн може призвести до політичної нестабільності та економічної залежності від інших країн. Деякі критики глобалізації вважають, що вона сприяє зростанню бідності, руйнує культурну ідентичність та погіршує стан навколишнього середовища. Глобалізація також може сприяти поширенню економічних і фінансових криз, особливо в країнах, які не можуть ефективно конкурувати на світовому ринку.

Важливо враховувати, що глобалізація має різні наслідки для різних країн і може призвести до розділення світу на розвинені та менш розвинені частини. Крім того, вона може викликати соціальну та економічну напруженість, а також конфронтаційний характер у міжнародних відносинах.

Україні для того, щоб не залишатися в таборі менш розвинених країн потрібно докласти великих зусиль, до того ж країна зазнала військової агресії з боку росії, і в цих надзвичайно складних умовах завдання розвитку країни стають надзвичайно важкими. Для наближення до більш розвинених країн Україні потрібно прийняти комплекс заходів [7].

Спершу, Україні важливо забезпечити безпеку та обороноздатність країни, залучаючи міжнародну підтримку для того, щоб повернути свої території, повернути агресора у свою країну та роззброїти ворога на майбутнє.

Друга ключова складова - це забезпечення соціальної стабільності та захищеності громадян. Реформи у системі охорони здоров'я, освіти та соціального захисту є важливими.

Третім аспектом є привернення іноземних інвестицій та активна міжнародна співпраця для розвитку торговельних зв'язків та вигідних угод.

Необхідно впроваджувати ефективні економічні реформи, зменшувати бюрократію та корупцію, щоб покращити інвестиційний клімат. Також, важливо інвестувати в інфраструктуру та розвивати освіту та інновації.

Також потрібно сприяти розвитку власної індустрії та виробництва, щоб збільшити внутрішній ринок та знизити економічну залежність від інших країн [3].

Висновок. Україна активно просувається вперед на міжнародній арені як в політичному, так і в економічному вимірі. Країна збільшила свій вплив і роль у світових глобалізаційних процесах, і це дозволяє їй вести активну політику з метою зміцнення своїх інтересів та сприяти своєму розвитку.

Процеси геополітичних змін, стратегічні об'єднання, євроінтеграція, вихід на іноземні ринки та інші аспекти говорять про важливість України у світовій політиці та економіці. Також важливим є побудова нових логістичних ланцюгів та диверсифікація постачання енергоресурсів, що сприяє розвитку країни та зниженню її залежності від одного постачальника.

Проте Україна також стикається з викликами та складнощами, включаючи політичні, економічні, і соціальні проблеми. Завданням країни є забезпечення безпеки, соціальної стабільності, розвитку інфраструктури та ефективних економічних реформ, що допоможуть зберегти та розвинути досягнуті позиції в глобальному контексті.

Україна має потенціал для подальшого росту та покращення свого становища на світовій арені, але це вимагає упровадження системних реформ та розвитку стратегічних секторів, які сприяють стійкому економічному та політичному розвитку країни.

Література:

1. Варламова М.Л., Шкурят М.Є. Транснаціоналізація бізнесу в країнах Європейського Союзу. *Економіка і організація управління*. 2023. 4(48). С. 53-60. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2022.4.5>.
2. Савченко М.В., Чичкало-Кондрацька І.Б. Роль України в сучасних глобальних трансформаціях. *Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах воєнного стану : матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., 09 черв. 2022 р.* Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2022. С. 182–183.
3. Трансформація соціально-економічних систем в умовах викликів глобального сталого розвитку : монографія / за заг. ред. Т. В. Орехової. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2021. 448 с.
4. Плахотнік О. О., Павленко А. А. Вплив глобалізації на розвиток світової економіки та економіки України. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 62–67. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.5.62.
5. Top 50 countries in the Globalization Index 2021. *Statista*. 2022. URL: <https://www.statista.com/statistics/268168/globalization-index-by-country/>
6. KOF Index of Globalization. *KOF Swiss Economic Institute*. 2022. URL: <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/>
7. Гірман А. П., Гвоздов Б. Ю., Брусенцева А. С. Формування стратегії розвитку України в умовах глобалізації. *Регіональні студії*. № 24. 2021. С. 116–122. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2021.24.16>.
8. Levitt Th. *The Globalization of Markets*. NY, USA. 1983.

References:

1. Varlamova, M.L. & Shkurat, M.Ye. (2023). Business Transnationalization in European Union Countries. *Ekonomika i orghanizacija upravlinnja*, 4(48), 53-60. Retrieved from: <https://vestnik-chemistry.donnu.edu.ua/index.php/eou/article/view/13536>.
2. Savchenko, M.V. & Chychkalo-Kondratska, I.B. (2022). *The Role of Ukraine in Contemporary Global Transformations*. Poltava. Yury Kondratyuk National University. 182–183.
3. Orekhova, T. V., Bezgin, K. S., Savchenko, M. V., Yurchyshena, L. V., Kistersky, L. L., Shaulska, L. V., ... & Atamanчук, Z. A. (2021). *Transformation of Socio-Economic Systems in the Face of Global Sustainable Development Challenges*. Vasyl Stus Donetsk National University; Vinnytsia: Nilan-LTD.
4. Plakhotnik, O. and Pavlenko, A. (2022), "The impact of globalization on the development of the world economy and the economy of Ukraine", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 5, pp. 62–67. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.5.62.
5. Statista. (2022). *Top 50 countries in the Globalization Index 2021*. Retrieved from: <https://www.statista.com/statistics/268168/globalization-index-by-country/>

6. KOF Swiss Economic Institute. (2022). *KOF Index of Globalization*. Retrieved from: <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/>
 7. Hirman, A. P., Hvozdo, B. Yu. & Brusentseva, A. S. (2021). Formation of Ukraine's Development Strategy in the Context of Globalization. *Regional Studies*, No. 24, 116–122. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2021.24.16>.
 8. Levitt, Th. (1983). *The Globalization of Markets*, NY, USA.
-

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License